

del Estat, de restablir la vida corporativa. Ella ens te de fer forts als catalans en la creuada que desgraciadament, sense may parar, hem de sostenir contra enemichs de fora y contra enemichs de dintre; ella ens te de lliurar del enemich nostre que portem dintre de nosaltres mateixos per exageració d'algunes qualitats de la nostra rassa. L'associació te de ser una resclosa formidable contra la onada turbulenta que s'engroixeix en els detritus de les grans ciutats, arrivant algun cop a esquitjar determinades comarques rurals y jay del dia que acabés per ensenyorisen! per que allavors les conseqüències serien molt mes desastroses que'n el mon industrial.

Be es veritat que per lo que's refereix a la classe agrícola catalana, es molt dificil la invasió de la onada destructora dels fonaments socials; el seu característich amor al treball, la proporcionada distribució de la propietat, la patriarcal constitució de la família pagesa, el sentiment tradicionalista que batega en la gent del camp, son en la nostra terra motius d'esperansa pera creure molt allunyat el perill. *Pero encara que no existís, encara que no s'hagués de pensar en possibles estats de violencia dintre la classe agrícola, sería forsós tenir en compte que una classe social no pot viure isolada de les demés classes socials, que te de seguir les seves evolucions y marxar ab ella cap a la perfecció; y aquesta necessitat unicament podrà satisfacerla la classe agrícola, associantse.*

Precisament l'agricultor es l'element social que ab mes facilitat pot realisar l'associació ideal, la constituïda per el capital y el treball, puig que propietaris, masovers y parcers, poden acoblarse en una mateixa associació pera protegirse en sos comuns interessos sense violentar gens la naturalesa de les coses, sense que arribin may a posarse en pugna aspiracions y sentiments d'uns y altres.

No tenen de limitarse aquestes associacions a societats de socors mutuus com les tant abundants Germandats, perque no responen prou al esperit de classe y atenen sols a necessitats parcials, ni per lo mateix tenen de reduirse a pràctiques piadoses, com les primitives Confraries, sino que, segons ensenya Lleó XIII ¹, es precis que proporcionin als associats, augment de bens del cos, de l'ánima y de la fortuna; no han de ser com aquelles associacions inservibles a que tant s'havien donat els homes del sigle passat, de «intereses morales y materiales», escusa pera matarhi el temps, pedestal buit pera enlairar homes buits de cap, y devegadas, de cor; per el contrari, tenen d'estar en activitat constant y aquesta activitat de ser aplicada lo mateix a qüestions d'interessos materials, siguin de caracter públich siguin propis exclusivament dels particulars, que a qüestions d'ordre moral y social, encara que semblin o sien qüestions polítiques, perquè tot justament, en aquest ram de la *poli-*

¹ Encíclica "Rerum Novarum." 15 de Maig 1891.